

Avond 6 - Geloof en twijfel

Achtergrondinformatie

“Een waar geloof is een stellig weten en een vast vertrouwen”, zegt catechismus zondag 7.

Maar hoe moet je dan tegen twijfel aankijken?

Allereerst is het belangrijk te zien dat twijfel alleen kan bestaan als er geloof is. Zo zei iemand eens “ geloofde ik maar niet, dan had ik ook niet die twijfel”.

Twijfel is aangevochten geloof.

kan het geloven zonder twijfel?

Nee, de Heidelbergse Catechismus zegt terecht, dat onze doodsvijenden: de duivel, de wereld en onze eigen zondige ik niet ophouden ons aan te vechten. (zondag 52). Ook Paulus geeft te kennen dat als hij het goede wil het kwade nabij is (Rom.7).

De bijbel vertelt ook uitgebreid van de twijfels van groten in het geloof als Abraham en David. En in verschillende psalmen wordt twijfel geuit.

Twijfel houdt ons de spiegel voor van de aanhoudende aanwezigheid van de macht van de zonde in ons. We zijn weliswaar verlost van de straf op de zonde, maar tegelijk moeten we nog steeds meer verlost worden van de macht van de zonde. En pas op de nieuwe aarde zullen we bevrijd zijn van de aanwezigheid van de zonde. Pas dan zal alle twijfel verdwenen zijn.

Soorten van twijfel

Je kunt drie soorten van twijfel onderscheiden:

a. verstandstwijfel

Geloof is volgens zondag 7 van de Catechismus een zeker weten. Maar zo zeker is ons weten niet altijd. We lopen tegen de vraag aan of het allemaal wel waar is. Er komen vragen boven als: Waarom zou de Bijbel waar zijn en de Koran niet? Zo’n verhaal over de ark lijkt toch net een legende? Enz, enz.

Een voorbeeld van zo’n twijfelaar is Thomas. Hij kon zich niet voorstellen dat het echt gebeurd was dat Jezus uit de dood opgestaan was (Joh. 20).

b. gevoeltwijfel

Geloof is volgens zondag 7 van de Catechismus ook vast vertrouwen. Geloven betekent 100% op God vertrouwen en alles van Hem verwachten. Maar soms gaan we twijfelen of Hij wel echt van ons houdt of dat Hij wel echt voor ons zorgt. De spanning tussen de harde werkelijkheid en je geloof in een almachtige liefhebbende Vader in de hemel is een vorm van twijfel.

Zo twijfelde Israël in de woestijn steeds aan Gods zorg. In de psalmen klinkt verschillende keren de klacht dat God de zijnen vergeten is.

c. wiltwijfel

Van wiltwijfel is sprake als we met de mond ons geloof wel beämen, maar in de praktijk van ons leven laten zien dat we het toch niet echt geloven. Wie zich gierig vastklamt aan z’n bezit laat met z’n gedrag zien te twijfelen aan Gods goede zorg. Wie denkt dat het voor z’n eigen situatie toch beter is Gods gebod te overtreden, laat zien dat hij twijfelt aan Gods wijsheid en almacht, enz.

Een voorbeeld in de Bijbel is Abraham als hij Ismaël verwekt bij Hagar. Hij gelooft niet echt dat God hem nog een zoon bij Sara zal geven en toont dat in zijn gedrag.

Samenvattend: geloven is je helemaal aan God toevertrouwen: aan zijn Woord, aan zijn belofte; aan Hemzelf; Twijfel is dat je je daar wat van losmaakt: en vraagt: zou het?

hoe ga je ermee om?

a. niet ontkennen

De Bijbel laat duidelijk zien dat er ruimte is voor twijfel, en dat twijfels uitgesproken mogen worden. Kijk bijvoorbeeld naar psalmen als: 13, 44, 73, 88.

Pas wie de twijfel onder ogen durft zien, kan naar oplossingen zoeken. Het is ook belangrijk broeders en zusters met twijfel niet af te wijzen, maar juist te bemoedigen. (vergelijk Jud 22: wees barmhartig tegenover hen die twijfelen)

b. niet van verlost/ wel groei

Het is met twijfel net als met zonde: je komt er niet vanaf: maar je mag wel groei in geloof zien. Wie volhardt en twijfels overwint komt sterker in zijn geloof te staan, en kan ook anderen weer verder helpen.

c. wend je tot de Here

Een mooi voorbeeld van iemand die zich met z'n twijfel tot Jezus wend is de vader in Marcus 9 die genezing vraagt voor zijn zoon. Als Jezus hem zegt dat hij moet geloven antwoordt hij: "Ik geloof, kom mijn ongeloof te hulp!"

Een ander mooi voorbeeld is Petrus die op de golven loopt (Mt 14). Zolang hij naar Jezus kijkt gaat het goed, maar zodra hij naar de wind en de golven kijkt zakt hij weg. Maar ook dan roept hij Jezus om hulp en die redt hem.

Ook in de diepe crisis bleven mannen als Job en Jeremia zich met hun klachten tot de Here wenden.

d. gebruik de middelen

- geestelijke discipline: bidden en bijbellezen; ermee bezig zijn, geestelijke boeken lezen etc
- gemeenschap zoeken > je mee laten nemen
- concentreer je niet op je twijfels, maar op wat je van Gods kracht ervaren hebt (Psalmen)
- Leef uit je geloof: gewoon gehoorzaam zijn en doen.

Boekentip:

Ik wou dat ik kon geloven; W.G.Rietkerk; uitgeverij Kok Kampen 1994

Lesopzet

a. leerdoelen

1. De jongeren begrijpen dat geloof zonder twijfel niet bestaat omdat ons geloof altijd aangevochten wordt.
2. Ze weten dat er verschillende vormen van twijfel zijn: op het gebied van verstand, wil en gevoel.
3. Ze voelen zich serieus genomen in hun eigen twijfel
4. Ze leren wat het betekent om in hun twijfel hun toevlucht bij Jezus te zoeken
5. Ze kunnen hun eigen twijfels verwoorden
6. Ze kunnen hun twijfels in gebed aan God voorleggen

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	mentorkwartier	
19.15	Terugblik Geef een samenvatting van de vorige lessen. Vraag per les wat ze er van onthouden hebben. Haal met name de les over geloof nog even terug: de kern van het geloof: alles van Jezus verwachten. Geef aan dat we het deze les over geloof en twijfel gaan hebben. Stel de vraag: Kan het: geloven zonder te twijfelen? Pal het werkblad erbij. Daarop staat zondag 52 vr/antw 127 afgedrukt. Leg uit: geloof wordt altijd aangevochten. Herkennen ze dit? Leg vervolgens kort uit dat je op verschillende manieren kunt twijfelen: (Nog niet op ingaan, dat komt later in de les) - verstand Je begrijpt dingen niet, twijfelt of ze echt zo gebeurd kunnen zijn, vraagt je af of ze wel waar zijn. - wil Je weet wel wat Jezus wil en dat het goed is, maar toch kies je ervoor om je gedrag door andere dingen te laten bepalen. Bijv: je weet dat God belooft voor je te zorgen, maar toch hou je krampachtig vast aan je financiële zekerheid. - gevoel Je gevoel vertelt je iets heel anders dan je geloof. Bijvoorbeeld: God belooft voor je te zorgen, maar je voelt je in de steek gelaten	
19.25	Stellingspel Op het werkblad staan de volgende stellingen: (3 x 2 stellingen, die tegelijk de driedeling in de twijfel aangeven:) stelling 1: Ik twijfel nooit aan het bestaan van God stelling 2: Ik twijfel nooit aan de betrouwbaarheid van de bijbel	

	stelling 3. Ik wil altijd Jezus volgen, wat het me ook kost. stelling 4. Het is duidelijk hoe Jezus wil dat wij leven. stelling 5. Wat er ook gebeurt, ik weet dat God goed voor me is. stelling 6. Gods liefde kun je voelen Geef de jongeren een rode en groene kaart, en laat ze stelling voor stelling laten zien of ze het ermee eens zijn (groen) of niet (rood). Laat een paar jongeren hun keus toelichten en laat andere reageren. Daarna door naar de volgende stelling. (Je kunt ook de zaal in twee vakken delen: mee eens/ niet mee eens, en ze steeds per stelling in het vak van hun keus gaan laten staan.) Alternatief: de twijfelmuur Er is een twijfelmuur: met drie vakken (verstand, wil, gevoel) Ieder verzint voor zichzelf 3 punten van twijfel (voor elk vak 1), zo concreet mogelijk b.v. zat Jona in de vis; er zitten tegenstrijdigheden in de evangeliën; kun je bij God horen en lekker uit stappen; zorgt God wel voor mij; enz. Ze schrijven 3 punten elk op een geeltje en plakken die op het betreffende deel van de muur. We bekijken samen het resultaat. Waar zit de meeste twijfel?	
	<i>NB Misschien is het aan te bevelen van de onderstaande 3 onderdelen (twijfel mbt verstand/ wil/gevoel) er maar twee te kiezen.</i> <i>Laat de jongeren zelf kiezen welke, of bepaal dat op basis van de bespreking van stellingenspel of twijfelmuur</i>	
19.35	Bespreken verstandstwijfel Heb je de twijfelmuur gebruikt kies dan 1 of 2 twijfelpunten uit het vak 'verstand' van de twijfelmuur. Bespreek die punten samen, en probeer er een reactie op te geven (zoek er evt. Bijbelteksten bij) Lees nu: Hebreeën 11: 1 en 6 (op werkblad) - ieder leest de tekst, denkt er even over na, en geeft een korte persoonlijke reactie: "wat zegt deze tekst mij" - korte bespreking (hulpvraag: zou het gemakkelijker voor je worden als er harde bewijzen bestonden voor het bestaan van God?	
19.35/45	Wils-twijfel gezamenlijke start door een aantal mensen de volgende teksten op te laten lezen (op werkblad): - Lukas 9:23-25 - Lukas 14:25-27 - Matteus 11:28-30 - Deel een groot vel papier op in twee helften: 1. wat levert Jezus volgen mij op 2. wat moet ik opgeven; Hang dat papier op. Laat ze steeds om de beurt iets opschrijven , nog geen bespreking! (tot ze niks	

	meer weten of het papier vol is) - bespreek samen het resultaat. - Op het werkblad staat een balansje/weegschaal zonder armen. rechtsboven is: volledig aan Jezus toegewijd , linksonder is: volledig gebroken met de zonde. ieder tekent in hoe zijn/haar weegschaal staat. bespreek het resultaat.	
19.45	Gevoels-twijfel Op het werkblad staan de volgende teksten: Ps 103,13; Rom.8,28; 1 Joh 2,12; Fil.4,4. Vorm twee of drietallen. Geef elk groepje één van deze teksten laat ze de tekst samen lezen, en aangeven: a. welk positieve gevoel roept wat in de tekst staat op b. kun je je voorstellen dat iemand hieraan twijfelt, en welk effect dat dan heeft in de groep geeft elk minigroepje nu aan wat ze besproken hebben. praat er samen over door	
19.55	Afrondende Bijbelstudie en gebed Lees Matteüs 14:22-32 Bespreek samen de vragen: - wat zegt dit gedeelte over geloof en twijfel? Vat samen: geloven is naar Jezus kijken en alles van Hem verwachten. Als je twijfelt zak je weg. Maar roep dan om Hem en kijk naar Hem, Hij wil je eruit trekken. Leg uit dat we met gebed afsluiten: In het gebed is een moment van stilte waarin ieder z'n eigen twijfels bij God kan brengen. Je kunt het gebed beginnen met het zingen van Gz 156: Heer ik kom tot U. Na het moment van stilte sluit je als catecheet het gebed af.	
20.00	Presentatie Bespreek wat we naar aanleiding van deze les kunnen toevoegen aan de belijdenis. Hoe kunnen we samenvatten wat er vandaag besproken is. Maak dan de zin af: Wij geloven..... Voor iedereen persoonlijk kan dit verschillende uitwerkingen hebben. Daarom noteert iedereen voor zichzelf wat deze belijdenis persoonlijk voor hem/haar betekent. Maak de zin af: dit betekent voor mij..... Als het lastig blijkt naar aanleiding van deze les een nieuw onderdeel van de	

	belijdenis te formuleren (We hebben ook al een les over ‘geloof’ gehad), kun je ook het resultaat tot nu toe bespreken, en er over na gaan denken hoe we straks onze belijdenis gaan presenteren.	
20.15	- Sluiting (het gebed hebben we al gehad)	

c. benodigde materialen

Posters, geeltjes
memorisatiekaartjes

d. suggesties

zingen: Ps.27:7; Ps 42: 3 en 5; Ps 73: 1 en 2; Gz 115, 123,161,162, LB 402

bijbelgedeelten: : Gen 15; Mt 14:22-33; Mt.21: 18-22; Joh.20: 24-29; Jac.1:5-12; Judas 1: 22

belijdenis: HC znd 7; znd 52a

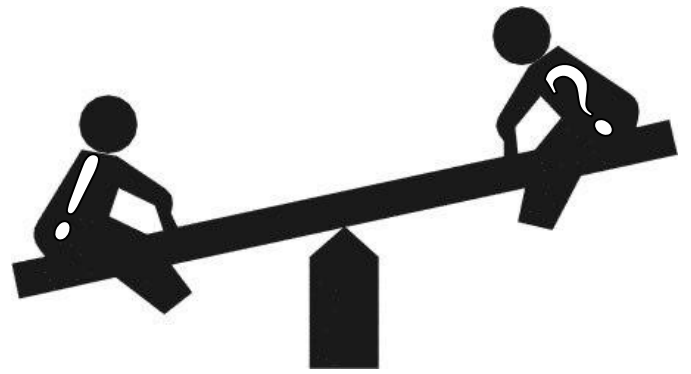
e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald? <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>--</th><th>-</th><th>+</th><th>++</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>De jongeren begrijpen dat geloof zonder twijfel niet bestaat omdat ons geloof altijd aangevochten wordt.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze weten dat er verschillende vormen van twijfel zijn: op het gebied van verstand, wil en gevoel.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze voelen zich serieus genomen in hun eigen twijfel</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze leren wat het betekent om in hun twijfel hun toevlucht bij Jezus te zoeken</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze kunnen hun eigen twijfels verwoorden</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze kunnen hun twijfels in gebed aan God voorleggen</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>		--	-	+	++	De jongeren begrijpen dat geloof zonder twijfel niet bestaat omdat ons geloof altijd aangevochten wordt.					Ze weten dat er verschillende vormen van twijfel zijn: op het gebied van verstand, wil en gevoel.					Ze voelen zich serieus genomen in hun eigen twijfel					Ze leren wat het betekent om in hun twijfel hun toevlucht bij Jezus te zoeken					Ze kunnen hun eigen twijfels verwoorden					Ze kunnen hun twijfels in gebed aan God voorleggen				
	--	-	+	++																																
De jongeren begrijpen dat geloof zonder twijfel niet bestaat omdat ons geloof altijd aangevochten wordt.																																				
Ze weten dat er verschillende vormen van twijfel zijn: op het gebied van verstand, wil en gevoel.																																				
Ze voelen zich serieus genomen in hun eigen twijfel																																				
Ze leren wat het betekent om in hun twijfel hun toevlucht bij Jezus te zoeken																																				
Ze kunnen hun eigen twijfels verwoorden																																				
Ze kunnen hun twijfels in gebed aan God voorleggen																																				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet																																			
3	Wat moet de volgende keer anders																																			

Werkbladen

Geloof en twijfel

blok A - nivo 3 - avond 6

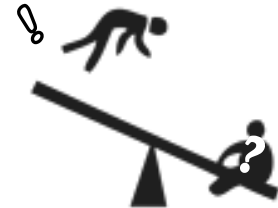


Terugblik

Vraag en antwoord 127 HC

Wat is de zesde bede?

En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Dat wil zeggen: Wij zijn van onszelf zó zwak, dat wij zelfs geen ogenblik kunnen standhouden, en bovendien houden onze doodsvijanden - de duivel, de wereld en ons eigen vlees - niet op ons aan te vechten. Daarom bidden wij U: wil ons toch staande houden en sterken door de kracht van uw Heilige Geest, zodat wij in deze geestelijke strijd niet het onderspit delven, maar altijd krachtig tegenstand bieden, totdat wij uiteindelijk de volkomen overwinning behalen.



Stellingenspel

- 1: *Ik twijfel nooit aan het bestaan van God*
- 2: *Ik twijfel nooit aan de betrouwbaarheid van de bijbel*
3. *Ik wil altijd Jezus volgen, wat het me ook kost.*
4. *Het is duidelijk hoe Jezus wil dat wij leven.*
5. *Wat er ook gebeurt, ik weet dat God goed voor me is.*
6. *Gods liefde kun je voelen.*

Verstands-twijfel

Hebreeën 11: 1 en 6

1 Het geloof legt de grondslag voor alles waarop we hopen, het overtuigt ons van de waarheid van wat we niet zien.

6 Zonder geloof is het onmogelijk God vreugde te geven; wie hem wil naderen moet immers geloven dat hij bestaat, en wie hem zoekt zal door hem worden beloond.

Wils-twijfel

Lukas 9:23-25

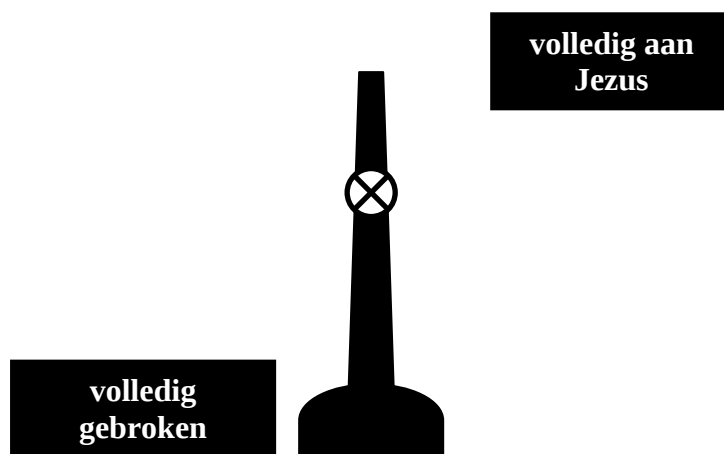
Tegen allen zei hij: 'Wie achter mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen en dagelijks zijn kruis op zich nemen en mij volgen. 24 Want ieder die zijn leven wil behouden, zal het verliezen; maar wie zijn leven verliest omwille van mij, zal het behouden. 25 Wat heeft een mens eraan als hij de hele wereld wint, maar zichzelf verliest of schaadt?

Lukas 14:25-27

25 Grote mensenmenigten trokken met Jezus mee. Hij wendde zich tot hen en zei: 26 'Wie mij volgt, maar niet breekt met zijn vader en moeder en vrouw en kinderen en broers en zusters, ja zelfs met zijn eigen leven, kan niet mijn leerling zijn. 27 Wie niet zijn kruis draagt en mij op mijn weg volgt, kan niet mijn leerling zijn.

Matteus 11:28-30

28 Kom naar mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, dan zal ik jullie rust geven. 29 Neem mijn juk op je en leer van mij, want ik ben zachtmoedig en nederig van hart. Dan zullen jullie werkelijk rust vinden, 30 want mijn juk is zacht en mijn last is licht.'



Gevoels-twijfel

Psalm 103:13

13 Zo liefdevol als een vader is voor zijn kinderen, zo liefdevol is de HEER voor wie hem vrezen.

- a. welk positieve gevoel roept wat in de tekst staat op
b. kun je je voorstellen dat iemand hieraan twijfelt, en welk effect dat dan heeft

Romeinen 8:28

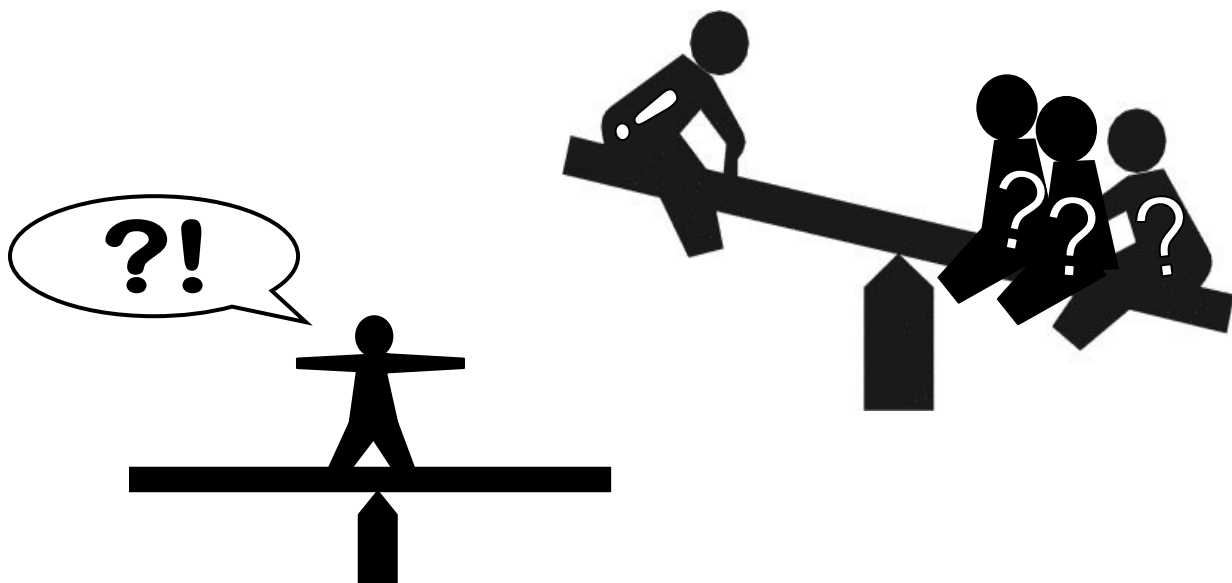
28 En wij weten dat voor wie God liefhebben, voor wie volgens zijn voornemen geroepen zijn, alles bijdraagt aan het goede.

1 Joh 2:12

12 Kinderen, ik schrijf u dat uw zonden u vergeven zijn omwille van zijn naam.

Filippenzen 4:4

4 Laat de Heer uw vreugde blijven; ik zeg u nogmaals: wees altijd verheugd.



Romeinen 8:31-32

Wat moeten wij hier verder over zeggen? Als God voor ons is, wie kan dan tegen ons zijn? Zal hij, die zijn eigen Zoon niet heeft gespaard, maar hem omwille van ons allen heeft prijsgegeven, ons met hem niet alles schenken?

Bijbelleesrooster -----

De volgende keer gaat het over ‘de genadedieven’: op welke manier kun je het evangelie van de genade kwijtraken.

Lukas 15: 1-10

Je hebt tollenaars en zondaars en je hebt Farizeeën en schriftgeleerden. Beide zijn verloren als ze Jezus niet kennen. Alleen worden zij die weten dat ze verloren zijn eerder gevonden, dan zij die dat ontkennen.

Lukas 15: 11-16

Weten dat je alles van vader hebt gekregen, en tegelijk vooral uit zijn op je eigen feestje los van vader, dat maakt dat je een verloren zoon bent.

Lukas 15: 17-24

Wie tot zichzelf komt, z’n verlorenheid inziet, en naar de vader gaat zal tot z’n stomme verwondering ontdekken dat die niet meer praat over de zonde, maar een geweldig feest aanricht.

Lukas 15: 25-32

De oudste zoon vond dat hij het aardig deed, en hoopte stiekem ook op een feestje met zijn vrienden. Maar één ding kende hij niet en kon hij toen hij die leerde kennen niet verdragen: de genadevolle liefde van zijn vader

Johannes 8: 1-11

Op je nu overspel gepleegd hebt, of vrome burger bent als je voor Jezus komt te staan maakt dat niets uit.

Romeinen 1: 16-21

Het evangelie is er voor de goddeloze mens, die zich aan God en gebod niet gelegen laat liggen.

Romeinen 2: 1-12

Het evangelie is er ook voor de keurige mens, die vindt dat tie het er eigenlijk een stuk beter afbrengt dan vele anderen.